

RADĪŠANAS PAMATS – PIRMĀ MOZUS GRĀMATA. 1. DAĻA

Sabata pēcpusdienai

NEDEĻAS PĒTĪJUMIEM:

Jņ 1:1–3; 1Moz 1:3–5; 2Moz 20:8–11; Atkl 14:7; Mt 19:3–6; Rm 5:12.

ATMIŅAS PANTS:

“Iesākumā bija Vārds, un Vārds bija pie Dieva, un Vārds bija Dievs. Tas bija iesākumā pie Dieva. Caur Viņu viss ir radies, un bez Viņa nekas nav radies, kas ir. Viņā bija dzīvība, un dzīvība bija cilvēku gaisma” (Jņ 1:1–4).

Pirmās Mozus grāmatas pirmās nodaļas ir pamats pārējiem Rakstiem. Šajās nodaļās atrodam galveno Bībeles mācību vai doktrīnu avots. Šeit mēs redzam dievišķās Trīsvienības – Tēva, Dēla (Jņ 1:1–3, Ebr 1:1, 2) un Gara (1Moz 1:2) – sadarbību, lai radītu pasauli un visu, kas ir tajā, kulmināciju sasniedzot cilvēces radīšanā (1Moz 1:26–28). Pirmā Mozus grāmata iepazīstina mūs arī ar sabatu (1Moz 2:1–3), ļaunuma izcelsmi (1Moz 3. nod.), Mesiju un glābšanas plānu (1Moz 3:15), pasaulplašiem, universāliem plūdiem (1Moz 6.–9. nod.), derību (1Moz 1:28; 2:2, 3, 15–17; 9:9–17; 1Moz 15), valodas un tautu rašanos (1Moz 10., 11.) un ciltsrakstiem, lai piešķirtu struktūru Bībeles hronoloģijai no radīšanas līdz Ābrahāmam (1Moz 5. un 11.). Visbeidzot Dieva runātā Vārda spēks (1Moz 1:3; 2Tim 3:16, Jņ 17:17), cilvēces daba (1Moz 1:26–28), Dieva raksturs (Mt 10:29, 30), laulība starp vīrieti un sievieti (1Moz 1:27, 28; 1Moz 2:18, 21–25), zemes un tās resursu pārvaldīšana (1Moz 1:26; 2:15, 19), kā arī apsoltā cerība uz jaunradīšanu (Jes 65:17, 66:22, Atkl 21:1) – tas viss ir balstīts uz šīm pirmajām nodaļām, ko mēs pētīsim šajā un nākamajā nedēļā.

Lūdzu, iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 23. maijā.

Iesākumā...

Izlasi 1Moz 1:1. Kādas dziļas patiesības šeit ir atklātas? _____

Bībele sākas ar viscildenākajiem un visdziļākajiem vārdiem, kas ir vienkārši, bet vienlaikus satur neizmērojamu dziļumu, ja tos rūpīgi pēta. Patiesībā pirmais teikums Bībelē atbild uz vislielākajiem filosofijas jautājumiem attiecībā uz to, kas mēs esam, kāpēc mēs esam šeit un kā mēs šeit esam nokļuvuši.

Mēs pastāvam, jo Dievs mūs ir radījis noteiktā laikā pagātnē. Mēs neesam attīstījušies no nekā, ne arī sākuši eksistēt nejauši, bez kāda augstāka nolūka un bez izplānota virziena, kā to māca liela daļa mūsdienu zinātnisko modeļu par cilvēces rašanos. Darvina evolūcijas teorija ir pretēja Rakstiem visos aspektos, un, ja kāds mēģina to saskaņot ar Bībeli, tad tas liek kristiešiem izskatīties muļķīgi.

Mēs turklāt esam Dieva radīti absolūtā brīdī laikā: "Iesākumā...". Tātad no tā secinām, ka Dievs eksistēja pirms šī iesākuma. Tas ir, Dievs eksistēja, pirms tika radīts laiks, izpaužoties ikdienas "vakara un rīta" ciklā, mēnešos un gados, ko iezīmē pasaules stāvoklis attiecībā pret sauli un mēnesi. Šis absolūtais iesākums atbalsojas un to atbalsta citas Rakstu vietas, kas pastāvīgi apstiprina Dieva radītā darba būtību un līdzekļus (Jņ 1:1–3).

Izlasi Jņ 1:1–3 un Ebr 1:1, 2. Kas bija radīšanas līdzeklis? Padomā, ko tas nozīmē, ka Viņš nomira pie krusta? _____

Bībele māca, ka Jēzus bija tas, ar kura palīdzību notika radīšana. Bībele arī saka, ka "caur Viņu viss ir radies, un bez Viņa nekas nav radies, kas ir" (Jņ 1:3). Ar Jēzus starpniecību "Viņš arī pasauli radījis" (Ebr 1:1, 2). Tā kā visām lietām izcelsme iesākumā ir Jēzū, mums var būt cerība, ka beigās Viņš pabeigs to, ko ir iesācis, jo Viņš ir "Alfa un Omega", "Pirmais un Pēdējais" (Atkl 1:8, Atkl 22:13).

Kādu izmaiņu ienes zināšanas par to, ka esi Dieva radīts? Iedomājies, kā būtu, ja tu tam neticētu. Kā mainītos tas, kā tu raugies uz sevi un citiem un kāpēc? _____

Radīšanas dienas

Pēdējos gados ir bijusi tendence uz radīšanas nedēļu skatīties nevis burtiski, bet kā uz metaforu, līdzību vai pat mītu. Tas ir radies evolūcijas teorijas ietekmē, kas pieņem, ka dzīvība uz planētas Zeme attīstījusies garu laikmetu laikā.

Ko Bībele māca par šo jautājumu? Kāpēc radīšanas “dienas” 1Moz 1. nodaļā ir jāsaprot kā burtiskas, nevis tēlainas dienas?

Izlasi 1Moz 1:3–5 un 2Moz 20:8–11. Kā šajos kontekstos ir lietots jēdziens “diena”? _____

Ebreju valodas vārds “yōm” vai “diena” ir konsekventi lietots visā radīšanas stāstā, apzīmējot burtisku dienu. Pirmās Mozus grāmatas radīšanās stāstā nekas nenorāda, ka varētu būt domāts kaut kas cits, nevis burtiska diena, kā mēs tagad saprotam atsevišķu dienu. Daži zinātnieki, kas netic, ka dienas ir burtiskas, vienalga atzīst, ka autora nodoms ir bijis attēlot burtiskas dienas.

Interesanti, ka Dievs pats pasaka šo nosaukumu pirmajai laika vienībai (1Moz 1:5). “Yōm” jeb diena tiek nodalīta ar frāzi “un bija vakars un rīts” (1Moz 1:5, 8). Jēdziens ir izmantots vienskaitlī, nevis daudzskaitlī, kas nozīmē vienu atsevišķu dienu.

Tāpēc septiņas radīšanas dienas jāsaprot kā vesela laika vienība, ko apzīmē ar pamata skaitļa vārdu “ehad” (“viens”), kam seko kārtas skaitļa vārdi (otrā, trešā, ceturta utt.). Šis modelis norāda uz secīgu dienu secību, kas kulmināciju sasniedz septītajā dienā. Ne jēdzienu, ne stāstījuma formā nav nekādas norādes, ka starp šīm dienām vajadzētu būt kādiem pārtraukumiem. Septiņas radīšanas dienas patiešām ir septiņas dienas, kā mēs tās saprotam mūsdienās.

Kā pati par sevi saprotama ir diena burtiskā nozīmē arī tad, kad Dievs rakstīja ar Savu paša pirkstu ceturto bausli, norādot, ka septītās dienas sabata pamats balstās uz burtisku septīto dienu radīšanas nedēļas secībā.

Pirmās Mozus grāmatas stāsts par radīšanu nav vienīgā radīšana Bībelē. Notiks arī pārradīšana pie Kristus otrās nākšanas, kad Dievs pārveidos mirstību nemirstībā, “piepeši, acumirkļi, pēdējai bazūnei atskanot” (1kor 15:52). Ja Dievs to var darīt nekavējoties pie pārradīšanas, kāpēc Viņam vajadzētu izmantot miljardus gadu, lai radītu pirmo reizi, kā to māca teistiskā evolūcija? _____

Sabats un radišana

Mūsdienās septītās dienas sabats laicīgajā sabiedrībā un reliģiskās kopienās lielā mērā tiek apkarots. Šo faktu varam redzēt globālo korporāciju darba grafikā; mēģinājumos izmainīt kalendāru daudzās Eiropas valstīs, ieceļot pirmdienu kā pirmo nedēļas dienu un svētdienu kā septīto dienu; un ar neseno pāvesta encikliku par klimata pārmaiņām, kas nosauc septītās dienas sabatu par “jūdu sabatu” un iedrošina pasauli ievērot atpūtas dienu, lai mazinātu globālo sasilšanu (Pope Francis, *Laudato Si'*, Vatican City: Vatican Press, 2015, 172., 173. lpp.)

Izlasi 1Moz 2:1–3, 2Moz 20:8–11, Mk 2:27 un Atkl 14:7. Kā izpratne par radišanas nedēļu ir saistīta ar ceturto bausli? Kā tas ir saistīts ar triju eņģeļu vēstīm? _____

Bībele saka: “Un Dievs pabeidza septītajā dienā Savu darbu, ko Viņš bija darījis, un atdu-sējās septītajā dienā no visa Sava darba, ko bija darījis” (1Moz 2:2). “Pēc septītās dienas atpūtas Dievs to iesvētīja jeb nošķīra kā atpūtas dienu cilvēkam.” (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši”, 47. lpp.) Tāpēc Jēzus varēja teikt: “Sabats ir celts cilvēka dēļ un ne cilvēks sabata dēļ” (Mk 2:27). Jēzus varēja izteikt šo autoritatīvo apgalvojumu, jo Viņš radīja sabatu kā mūžīgu zīmi un zīmogu Dieva derībai ar Savu tautu. Sabats nebija domāts tikai ebreju tautai, bet visai cilvēcei.

Pirmā Mozus grāmata norāda uz trim lietām, ko Jēzus darīja pēc tam, kad Viņš bija radījis sabata dienu. Pirmkārt, Viņš “atpūtās” (1Moz 2:2), sniedzot mums dievišķu paraugu Viņa ilgām atpūsties kopā ar mums. Otrkārt, Viņš “svētīja” septīto dienu (1Moz 2:3). Radišanas stāstā dzīvnieki tika svētīti (1Moz 1:22), un Ādams un Ieva tika svētīti (1Moz 1:28), bet vienīgā diena, kas ir īpaši svētīta, ir septītā diena. Treškārt, Dievs to “iesvētīja” (1Moz 2:3) jeb “darīja svētu”.

Neviena cita diena Bībelē nav saņēmusi šos trīs apzīmējumus. Šīs trīs darbības toties ir atkārtotas ceturtajā bauslī, kad Dievs raksta ar Savu pirkstu un norāda atpakaļ uz radišanu kā pamatu sabatam (2Moz 20:11).

Salīdzinot Atkl 14:7 un 2Moz 20:22, mēs redzam sabata bausli kā pamatu Radītāja pielūgsmei. Kā šī tiesā saikne ar sabatu sniedzas līdz pat pēdējo dienu notikumiem? _____

Radīšana un laulība

Pēdējos gadu desmitos mēs esam piedzīvojuši milzīgas izmaiņas tajā, kā sabiedrība un valdība definē laulību. Daudzas pasaules tautas ir atzinušas viendzimuma laulības, izmainot iepriekšējos likumus, kas ir pasargājuši ģimenes uzbūvi, kuras centrā ir viens vīrietis un viena sieviete. Šī ir vēl nedzirdēta attīstība daudzos aspektos, un tā rada jaunus jautājumus par laulību, par baznīcas un valsts attiecībām un arī par laulības svētumu un ģimeni, kā tā definēta Rakstos.

Izlasi 1Moz 1:26–28 un 1Moz 2:18, 21–24. Ko šie panti māca mums par Dieva ideālu laulībai? _____

Sestajā dienā Dievs nonāk pie radīšanas kulminācijas – pie cilvēka radīšanas. Fascinējoši, ka Dieva apzīmēšanai 1Moz 1:26 ir izmantots daudzskaitlis: “Darīsim cilvēku pēc mūsu līdzības.” Visas Dievības personas mīlošās attiecībās cita pret citu tagad rada dievišķi ieceltas laulības attiecības starp cilvēkiem virs zemes.

“Pēc Dieva tēla Viņš to radīja, vīrieti un sievieti Viņš radīja” (1Moz 1:27). Ādams paziņo: “Šī tiešām ir kauls no mana kaula un miesa no manas miesas” (1Moz 2:23), un Ādams nosauc viņu par “sievieti”. Laulība prasa, ka “vīrs atstās tēvu un māti un pieķersies savai sievai, un tie kļūs par vienu miesu” (1Moz 2:24).

Raksti ir nepārprotami, ka šīm attiecībām ir jānotiek starp vīrieti un sievieti, kas paši nāk no tēva un mātes, kas arī ir vīrietis un sieviete. Šis koncepts tālāk tiek paskaidrots norādījumos, kas tiek doti zemes pirmajiem vecākiem: “Augļojieties un vairojieties! Piepildiet zemi un pakļaujiet sev to” (1Moz 1:28). Piektajā bauslī bērni (pēcnācēji) ir pamācīti godāt savu tēvu un māti (2Moz 20:12). Šādas savstarpējās attiecības nevar tikt piepildītas nekur citur, kā vienīgi heteroseksuālā savienībā.

Izlasi Jēzus vārdus Mt 19:3–6. Ko tie māca mums par laulības būtību un svētumu? Jēzus vārdu gaismā, kā arī neaizmirstot Dieva mīlestību pret visu cilvēci un ka mēs visi esam grēcinieki, kā mēs varam ieņemt stingru un uzticamu nostāju attiecībā uz Bībeles principiem laulības jautājumā? _____

Radīšana, krišana un krusts

Bībele atklāj nepārrautu saikni starp pilnīgo radīšanu, krišanu, apsolīto Mesiju un galējo izglābšanu. Šie galvenie notikumi kļūst par pamatu cilvēces glābšanas vēsturē.

Izlasi 1Moz 1:31, 2:15–17 un 3:1–7. Kas notika ar Dieva pilnīgo radību? _____

Dievs paziņoja, ka Viņa radība ir “ļoti laba” (1Moz 1:31). “Tagad radīšana bija pabeigta. [...] Ēdene ziedēja virs zemes. Ādamam un Ievai bija brīva pieeja pie dzīvības koka. Nekāds grēka trūkums vai nāves ēna neaptraipīja skaisto radību.” (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši”, 47. lpp.) Dievs bija brīdinājis Ādamu un Ievu, ka tad, ja viņi ēdis no aizliegtā koka, viņi noteikti mirs (1Moz 2:15–17). Čūska uzsāka sarunu ar jautājumu, tad pateica kaut ko pilnībā pretēju: “Tu nemirsi vis” (1Moz 3:4). Sātans apsolīja Ievai lielas zināšanas un ka viņa būs kā Dievs. Acīmredzot, viņa tam noticēja.

Kā Pāvils apstiprina Dieva apgalvojumu 1Moz 2:15–17? Izlasi Rm 5:12 un Rm 6:23. Kā šīs mācības saistās ar teistisko evolūciju? _____

Rakstos mēs varam redzēt, kur vēlākie Bībeles rakstnieki apstiprina agrīnos Bībeles apgalvojumus un sniedz papildu informāciju. Pāvils Rm 5.–8. nod. raksta par grēku un par glābšanas skaistumu: “Tātad, kā viena cilvēka vainas dēļ pasaulē ienācis grēks un ar grēku – nāve, tā visu cilvēku dzīvē ienākusi nāve, jo visi viņi ir grēkojuši” (Rm 5:12). Bet pēc evolucionārā skatījuma nāve ir bijusi miljons gadus pirms cilvēces. Šai idejai ir nopietna ietekme uz Bībeles mācību par grēka izcelsmi, Kristus aizvietojošo nāvi pie krusta un glābšanas plānu. Ja nāve nav saistīta ar grēku, tad grēka alga nav nāve (Rm 6:23), un Kristum nebūtu nekāda iemesla mirt par mūsu grēkiem. Tādējādi radīšana, grēkā krišana un krusts ir nesaraucjami saistīti. Pirmais Ādams ir saistīts ar pēdējo Ādamu (1kor 15:45, 47). Ticība Darvina evolūcijas mācībai, pat ja procesā ir ietverta arī ideja par Dievu, iznīcinātu visu kristietības pamatu.

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Sentēvi un pravieši” nodaļu “Radišana” (44.–51. lpp.) un “Burtiska nedēļa” (111.–116. lpp.).

“Pierādījumu kopums, kas balstīts uz salīdzinājumiem, literāriem, lingvistiskiem un citiem apsvērumiem, sastopams visos līmeņos, vadot pie viena vienīga secinājuma, ka apzīmējums “yōm” (“dienu”) 1Moz grāmatā nepārprotami nozīmē burtisku 24 stundas garu dienu.

“Pirmās Mozus grāmatas 1. nodaļas autors nevarēja radīt vēl aptverošāku un iekļaujošāku veidu, kā izteikt domu par burtisku “dienu” nekā tas, kas ir izvēlēts.” (Gerhard F. Hasel, “The ‘Days’ of Creation in Genesis 1: Literal ‘Days’ or Figurative ‘Periods/EPOCHS’ of Time?” Origins 21/1 [1994], 30, 31. lpp.)

“Vislielākie prāti, ja tos nevada Dieva vārds, kļūst samulsuši savos mēģinājumos izpētīt attiecības starp zinātni un atklāsmi. Radītājs un Viņa darbi ir ārpus viņu spējas uztvert, un, tā kā to nevar izskaidrot ar dabas likumiem, Bībeles vēsture tiek pasludināta par neuzticamu.” (Elena Vaita “Liecības draudzei” 8. sēj., 258. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Izlasi augstāk citēto Elenas Vaitas citātu. Cik bieži pat mūsdienās mēs redzam tieši to, ko viņa rakstīja, ka pat tie, kas sevi sauc par kristiešiem, nonākot saskarsmē ar zinātnes apgalvojumiem, automātiski pieņem zinātnes teikto un atmet Bībeli, līdz ar to nosaucot Bībeles vēsturi, kā viņa rakstīja, par neuzticamu?

2. Kāpēc ir neiespējami uztvert Bībeli nopietni, ja pieņemam teistisko evolūciju? Ja tu pazīsti kādu teistisko evolucionistu, kas sauc sevi par kristieti, kāpēc gan nepajautāt viņam, lai Bībeles gaismā izskaidro, ko Pāvils rakstīja (sk. Rm 5) par tiešo saikni starp Ādama krišanu, nāvi un Jēzus krustu? Kā viņš to izskaidro?

3. Ja Bībele ir Dieva atklāsmē, vai tad kristieša ticība un acis nav atvērtas lielākai realitātei, kas izteikta Rakstos? Kā tad kristiešus var saukt par cilvēkiem ar “aizvērtiem prātiem”, ja viņi atver savus prātus Rakstu patiesībām, ko ir atklājis bezgalīgs Dievs? Patiesībā ateistisks, materiāls skatījums uz pasauli ir daudz šaurāks nekā kristiešu skatījums.

4. Kā ticīgie, kas paliek uzticīgi Dieva Vārdam, var kalpot tiem, kas cīnās ar seksuālās identitātes jautājumiem? Kāpēc mums nevajadzētu būt tiem, kas met akmeņus, pat uz cilvēkiem, kas, līdzīgi laulības pārkāpējai, ir vainīgi grēkā?